

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษา เรื่องการรับรู้สิทธิคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 : ศึกษากรณีในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ประกอบด้วย สืบตาม มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ บทความ เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับคนพิการ 3 ประเภท ได้แก่ คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน และคนพิการทางการเคลื่อนไหว ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 เขต คือ เขตดุสิต เขตพญาไท และเขตราษฎร์เทพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ คนพิการ 3 ประเภท ได้แก่ คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน และคนพิการทางการเคลื่อนไหว ที่จดทะเบียนความพิการแล้ว โดยจัดเก็บจาก ผู้มารับบริการที่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และคนพิการที่ได้ดำเนินการจดทะเบียนคนพิการของสำนักส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 เขต คือ เขตดุสิต เขตพญาไท และเขตราษฎร์เทพ เนื่องจากเขตพื้นที่ทั้ง 3 เขต มีสถานที่ยังของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่ปฏิบัติและดำเนินงานด้านคนพิการ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยมีจำนวนคนพิการทั้งสิ้น 1,358 คน (ที่มา: รายงานผลการดำเนินงานของสำนักส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 ถึง 30 เมษายน 2552)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดประชากรที่ใช้ในการศึกษาตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, 2546, น. 176-177) จำนวนประชากรคนพิการในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 เขต คือ เขตดุสิต เขตพญาไท และเขตราชเทวี ที่ได้รับการจดทะเบียน รวม 1,358 คน โดยกำหนดความเชื่อมั่น 90% ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 297 คน
2. จากจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา 297 คน ผู้ศึกษาใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคนพิการที่มาขอรับบริการ หรือมาติดต่อหน่วยงาน การเช็คสอบถามดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามจากทฤษฎีแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบสอบถามโดยให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิดบางส่วน (Close-Ended and Open-Ended Questions) เป็นแบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์คนพิการ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทความพิการ สาเหตุความพิการ และระดับความพิการ

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อสิทธิของคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเข้าใจ และการใช้ภาษาของแบบสอบถาม โดยสร้างแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นไปให้ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม

ตามวัตถุประสงค์ ตามความเหมาะสมของภาษา และความชัดเจนในเนื้อหาและให้คำแนะนำ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้น ผู้ศึกษานำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมทั้งด้านภาษา และความถูกต้องของเนื้อหาตามคำแนะนำแล้วนำไปทำการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) กับ คนพิการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แบบอัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นภาพรวมของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.912

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลภาคสนามทั้งนี้ได้ประสานกับหน่วยงาน โดยเริ่มจากการขออนุญาตจาก สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย องค์การทหารผ่านศึก สมาคมคนหูหนวก ในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ศึกษาและผู้ช่วยเข้าเก็บข้อมูล และผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากคนพิการที่ประกอบอาชีพตามสถานที่ต่าง ๆ โดยผู้ศึกษาได้อธิบายทำความเข้าใจก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างเป็นคนพิการทางการมองเห็น ผู้ศึกษาใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการอ่านให้ฟัง แล้วให้คนพิการเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง ในกรณีที่เป็นคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากล่ามของสมาคมคนหูหนวก เพื่ออธิบายให้คนพิการเข้าใจก่อนตอบแบบสอบถามซึ่งสามารถเก็บแบบสอบถามคืนทั้งหมด 285 ชุด คิดเป็น 95.5 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นจึงนำมาประมวลผลและทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package to the Social Sciences หรือ SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

1. เกณฑ์การวัดการรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และสิทธิตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเป็นคำถามใช้การวัดแบบใช่และไม่ใช่ ซึ่งการให้ค่าน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ คือ

ตอบว่าไม่ใช่ คือ ตอบผิด เป็น 0 คะแนน

ตอบว่าใช่ คือ ตอบถูก เป็น 1 คะแนน

2. เกณฑ์การวัดระดับความคิดเห็นต่อสิทธิตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักคะแนน 5

ระดับมาก มีค่าน้ำหนักคะแนน 4

ระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักคะแนน 3

ระดับน้อย มีค่าน้ำหนักคะแนน 2

ระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักคะแนน 1

แปลความหมายจากค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้การคำนวณ

จาก

$$\text{ช่วงกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ซึ่งแทนค่าได้} = \frac{(5-1)}{5} = \frac{4}{5} = 0.8$$

หลักเกณฑ์ในการแบ่งค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด อยู่ในช่วงคะแนน 1.0-1.8

ระดับความคิดเห็นน้อย อยู่ในช่วงคะแนน 1.9-2.7

ระดับความคิดเห็นปานกลาง อยู่ในช่วงคะแนน 2.8-3.5

ระดับความคิดเห็นมาก อยู่ในช่วงคะแนน 3.6-4.4

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด อยู่ในช่วงคะแนน 4.5-5.0

การนำเสนอผลการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษา มุ่งสาระสำคัญจากแบบสอบถาม โดย

1. พรรณนาประกอบตารางแสดงข้อมูลทางสถิติ
2. ตารางแสดงการกระจายของตัวแปร โดยการอ่านค่าสถิติตัวเลขที่ปรากฏในตารางนั้น ๆ เพื่อประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา